

Верховний
Суд

ОГЛЯД практики Суду справедливості Європейського Союзу

Рішення за квітень 2024 року

Зміст

I. Загальні принципи права ЄС: процесуальна автономія національних судів – принципи еквівалентності та ефективності	3
Рішення Суду справедливості ЄС (Велика Палата), 9 квітня 2024 року, Profi Credit Polska (Відновлення провадження з ухваленням остаточного судового рішення), C-582/21	3
Рішення Суду справедливості ЄС (П'ята Палата), 11 квітня 2024 року, Gabel Industria Tessile and Canavesi, C-316/22	8
II. Конкуренція	11
1. Позов про відшкодування збитків за втрати, спричинені порушеннями положень конкурентного законодавства	11
Рішення Суду справедливості ЄС (Велика Палата), 18 квітня 2024 року, Heureka Group (Онлайн-сервіси порівняння цін), C-605/21	11
III. Наближення законодавства	16
1. Торговельна марка Європейського Союзу	16
Рішення Загального Суду (Восьма Палата), 24 квітня 2024 року, Kneipp v EUIPO – Patou («Joyful by nature» – Радісні від природи), T-157/23	16
Рішення Загального Суду (Восьма Палата), 17 квітня 2024 року, Insider v EUIPO – Alaj (in Insajderi), T-119/23	19
2. Промислові зразки Європейського Союзу	21
Рішення Загального Суду (Сьома Палата), 10 квітня 2024 року, M&T 1997 v EUIPO – VDS Czmyr Kowalik (Дверні та віконні ручки), T-654/22	21

I. Загальні принципи права ЄС: процесуальна автономія національних судів – принципи еквівалентності та ефективності

Рішення Суду справедливості ЄС (Велика Палата), 9 квітня 2024 року, Profi Credit Polska (Відновлення провадження з ухваленням остаточного судового рішення), C-582/21

[Посилання на повний текст рішення](#)

Звернення за попереднім рішенням – Принципи права ЄС – Стаття 4(3) ДЄС – Принцип щирого співробітництва – Процесуальна автономія – Принципи еквівалентності та ефективності – Принцип тлумачення національного законодавства відповідно до права ЄС – Національне законодавство, що передбачає екстраординарний засіб правового захисту, який дозволяє поновити цивільне провадження, що було завершено ухваленням остаточного рішення – Підстави – Подальше рішення конституційного суду про те, що положення національного права, на основі якого ухвалене рішення, несумісне з Конституцією – Втрата можливості вжити заходи у зв'язку з порушенням закону – Широке застосування цього засобу правового захисту – Передбачуване порушення законодавства ЄС в результаті подальшого рішення Суду справедливості ЄС, ухваленого відповідно до статті 267 ДФЄС щодо тлумачення законодавства ЄС – Директива 93/13/ЄЕС – Несправедливі умови споживчих контрактів – Заочне рішення – Неспроможність суду, який розглядає справу, з власної ініціативи встановити, чи є умови договору несправедливими

Під час розгляду звернення за попереднім рішенням від Sąd Okręgowy Warszawa-Praga¹ (окружний суд Варшава-Прага, місто Варшава, Польща), Суд справедливості ЄС, засідаючи у складі Великої Палати, тлумачить статтю 4 (3) ДЄС², а також принцип еквівалентності та принцип необхідності тлумачення національного законодавства відповідно до права ЄС у поєднанні з захистом споживачів від несправедливих умов договорів у ситуації, коли національний суд заочним рішенням задовольнив заяву продавця чи постачальника, беручи до уваги договір, укладений зі споживачем, та не розглянув за власною ініціативою те, чи містив цей договір несправедливі умови, що порушує зобов'язання за Директивою 93/13.³

¹ Запитуючий суд.

² Це положення закріплює принцип щирого співробітництва, відповідно до якого конкретні процесуальні правила, що регулюють дії щодо захисту прав особи за правом ЄС, повинні бути не менш сприятливими, ніж ті, що регулюють аналогічні дії на національному рівні (принцип еквівалентності), і не повинні унеможливлувати або ускладнювати на практиці реалізацію прав, наданих правом ЄС (принцип ефективності).

³ Директива Ради 93/13/ЄЕС від 5 квітня 1993 року про несправедливі умови споживчих договорів (ОJ 1993 L 95, стор. 29). Стаття 6(1) цієї Директиви зазначає, *inter alia*, що Держави-члени повинні встановити, що несправедливі умови, що їх використовують у договорі, який продавець або надавач уклав зі споживачем, відповідно до положень, передбачених у їхньому національному праві, не є зобов'язальними для такого споживача. Стаття 7(1) цієї Директиви зобов'язує Держави-члени ЄС передбачити адекватні та ефективні засоби «для запобігання подальшому використанню несправедливих умов у договорах, укладених зі споживачами».

У рамках основного провадження FY уклала договір про надання споживчого кредиту з кредитною установою Profi Credit Polska S.A. Погашення суми позики було забезпечено видачею векселя, підписаного FY, який згодом був заповнений банком Profi Credit Polska.

Згодом Profi Credit Polska звернулася до суду першої інстанції з позовом до FY, вимагаючи виплати залишку кредиту разом з відсотками. Єдиними доданими до позову документами були вексель та повідомлення про розірвання кредитного договору. Сам договір не був наданий.

Суд першої інстанції, на підставі лише наданого векселя та викладених у позові тверджень, ухвалив заочне рішення, яким зобов'язав FY сплатити банку Profi Credit Polska зазначену у векселі суму разом зі встановленою законодавством пенею.

FY у встановлений строк не подала заперечення проти заочного рішення, яке у подальшому стало остаточним.

Враховуючи, що суд першої інстанції не взяв до уваги Директиву 93/13, розтлумачену Судом справедливості ЄС,⁴ та задовольнив вимоги позову Profi Credit Polska на підставі виданого банком векселя, водночас не дослідивши, чи були умови кредитного договору несправедливими, зокрема щодо безвідсотковості кредиту, FY подала до суду заяву про відновлення провадження у справі.

Після відхилення заяви FY подала апеляційну скаргу до запитуючого суду.

З урахуванням того, що суд першої інстанції не дослідив кредитний договір і не з'ясував, чи були його умови несправедливими, заочне рішення суду може порушувати Директиву 93/13 в її інтерпретації Судом справедливості ЄС, запитуючий суд просить роз'яснити, чи вимагає право ЄС задовольнити заяву FY про поновлення провадження у справі, незважаючи на те, що FY не подавала заперечення проти заочного рішення.

Цей суд прагне з'ясувати, зокрема, чи вимагає законодавство ЄС широкого тлумачення національних процесуальних положень, що встановлюють винятковий засіб правового захисту, який дозволяє особі подати заяву про відновлення провадження, розгляд якого завершився остаточним рішенням. Згідно з національним законодавством така заява може бути успішною, *inter alia*, якщо: (i) національне положення, на яке посилалися під час судового провадження, було згодом визнано конституційним судом таким, що суперечить Конституції або іншому нормативно-правовому акту вищої юридичної сили, або (ii) зацікавлена сторона була незаконно позбавлена можливості вжити заходів у зв'язку з порушенням закону.⁵

Перше питання запитуючого суду має на меті з'ясувати, чи вимагають зобов'язання щирого співробітництва та принцип еквівалентності, щоб перший з цих екстраординарних засобів юридичного захисту дозволяв звертатися з заявою про відновлення провадження, розгляд якого завершено остаточним судовим рішенням, також і тоді, коли це є очевидним з попереднього рішення Суду справедливості ЄС щодо тлумачення права ЄС⁶ після також ж остаточного рішення, щодо того, що таке

⁴ Рішення від 13 вересня 2018 року, Profi Credit Polska (C-176/17, EU:C:2018:711).

⁵ Як передбачено у статті 401¹ та статті 401(2) Цивільного процесуального кодексу Польщі відповідно.

⁶ Преюдиціальне тлумачне рішення.

остаточне рішення ґрунтується на положенні національного законодавства, яке є несумісним з правом ЄС.

Друге питання, яке порушує запитуючий суд стосується того, чи вимагає принцип тлумачення національного законодавства відповідно до права ЄС від нього тлумачити положення національного законодавства, яке дозволяє стороні подати заяву про відновлення провадження, розгляд якого завершено остаточним судовим рішенням, якщо ця сторона була позбавлена можливості вжити заходів у зв'язку з порушенням закону, і таким чином включити в сферу його дії ситуацію, подібну до тієї, що є предметом розгляду в основному провадженні.

Висновки Суду

Перше питання

Після зазначення того, що повага до права на ефективний судовий захист не означає, що Держави-члени ЄС зобов'язані передбачати екстраординарні засоби правового захисту, які дозволяють перегляд справ, завершених остаточним рішенням після попереднього тлумачного рішення, Суд підкреслює важливість принципу *res judicata* в правопорядку ЄС і національних правових системах. За відсутності правил ЄС, які регулюють це питання, імплементуючі цей принцип правила є предметом національного правопорядку Держав-членів, відповідно до принципу процесуальної автономії, однак вони повинні відповідати принципам еквівалентності та ефективності.

Якщо застосовні внутрішні процесуальні норми за певних умов передбачають можливість для національного суду відступити від рішення, яке має силу *res judicata*, з метою приведення ситуації у відповідність до національного права, така можливість повинна мати пріоритет за умови дотримання наведених вище умов, відповідно до принципів еквівалентності та ефективності, та щоб ситуація також відповідала праву ЄС. Зокрема, саме на національному суді лежить обов'язок визначити, з урахуванням чітких процесуальних норм, що застосовуються відповідно до національного законодавства, чи дотримано зазначеного принципу, беручи до уваги предмет і підставу позову та основні елементи відповідних справ.

У цій справі перевірка передбачає з'ясувати наступне: у випадках, коли національне законодавство надає особам право на подачу заяви про відновлення провадження, розгляд якого завершено остаточним судовим рішенням, якщо таке рішення ґрунтувалося на нормах національного права, несумісність якого була згодом встановлена Конституційним Судом Польщі (*Trybunał Konstytucyjny*)⁷, чи має бути надане таке саме право особам у випадках, коли з попереднього тлумачного рішення Суду справедливості ЄС, ухваленого після остаточного рішення, випливає, що відповідне положення національного права несумісне з правом ЄС.

⁷ Цей суд надалі іменується «Конституційний Суд». Рішення, в яких Конституційний Суд визнає, що положення національного законодавства або певне тлумачення такого положення не відповідає Конституції Польщі або іншій нормі, що має вищу юридичну силу, надалі іменуються «рішеннями Конституційного Суду».

Така перевірка призводить до визначення можливості встановлення еквівалентності між двома типами рішень.

З цього приводу Суд справедливості ЄС зазначає, що рішення Конституційного Суду містять висновок про несумісність положення національного права, яке не вимагає ухвалення додаткового судового рішення і автоматично позбавляє це положення юридичної сили, а також позбавляє остаточне судові рішення, ухвалені відповідно до того положення, правової основи.

Попередні тлумачні рішення відрізняються від рішень Конституційного Суду тим, що Суд справедливості ЄС, роз'яснюючи право ЄС, не вирішує безпосередньо питання про те, чи є положення національного права несумісним із правом ЄС. Хоча роль Суду справедливості ЄС і полягає в наданні обов'язкового тлумачення права ЄС, наслідки цього тлумачення для конкретної справи визначаються національними судами. Через чітке розмежування функцій між національними судами та Судом справедливості ЄС, який характеризується процедурою звернення за попереднім рішенням, саме національний суд володіє юрисдикцією тлумачення та застосовування національного права, а також застосовування в конкретній справі тлумачення Суду справедливості ЄС.

Так, якщо встановлений національним процесуальним положенням екстраординарний засіб правового захисту дозволяє особі подати заяву про відновлення провадження, яке завершилося остаточним судовим рішенням, з посиланням на наступне рішення Конституційного Суду відповідної Держави-члена про те, що положення національного законодавства, на підставі якого було ухвалене це рішення, є несумісним з Конституцією Держави-члена, стаття 4(3) ДЄС та принцип еквівалентності не вимагають, щоб такий засіб правового захисту був доступним за рахунок попереднього тлумачного рішення⁸.

Друге питання

Для початку Суд зазначає, що оскільки лише національні суди мають юрисдикцію тлумачити національне законодавство, саме запитуючий суд, зважаючи на обмеження принципу тлумачення національного законодавства відповідно до права ЄС, загальних принципів права ЄС, а також той факт, що неможливо надати тлумачення *contra legem*, має встановити, чи норма національного законодавства, яка дозволяє відновити провадження, розгляд якого завершено остаточним судовим рішенням, якщо зацікавлена сторона була позбавлена можливості звернутися до суду через порушення закону, може тлумачитися широко до ситуації, подібної до тієї, що розглядається в основному провадженні та охоплюється підставою для поновлення провадження.

Утім, Суд надає запитуючому суду деякі корисні вказівки у світлі інформації, що міститься в ухвалі про передачу справи.

⁸ Оскільки конкретні наслідки такого рішення Конституційного Суду щодо положення національного законодавства або тлумачення цього положення, на якому ґрунтується остаточне рішення, випливають безпосередньо з цього рішення.

Зокрема Суд справедливості ЄС зазначає, що провадження в суді першої інстанції має розглядатися комплексно, беручи до уваги не лише той факт, що заочне рішення було ухвалено без дослідження цим судом за власною ініціативою питання про те, чи були умови кредитного договору, укладеного з FY, несправедливими, але й конкретні процесуальні норми, що регулюють реалізацію права подати заперечення проти такого рішення.

Таким чином, саме запитуючий суд повинен визначити, чи здатні конкретні правила, про які йдеться в основному провадженні, позбавити сторону можливості вжити заходів у зв'язку з порушенням закону у розумінні відповідного положення національного законодавства, тією мірою, якою вони не дозволяють забезпечити дотримання прав споживача, відповідно до Директиви 93/13.

Окрім того, Суд зазначає, що визнання права на відновлення провадження, закритого остаточним судовим рішенням, згідно з принципом тлумачення національного законодавства відповідно до законодавства ЄС, не є єдиним засобом, здатним гарантувати споживачеві захист, передбачений Директивою 93/13, в обставинах, подібних до тих, що розглядаються в основному провадженні.

Зобов'язання Держав-членів забезпечувати ефективність прав осіб, передбачених правом ЄС, вимагає ефективного судового захисту, зокрема щодо конкретних процесуальних норм, які регулюють використання цих прав. У зв'язку з цим, якщо під час основного провадження запитуючий суд дійде висновку, зокрема, з огляду на питання, викладені в пунктах 67-69 цього рішення, що процесуальні норми, які регулюють реалізацію права на подання заперечення проти заочного рішення, не забезпечують дотримання прав споживачів, які впливають з Директиви 93/13, то така процедура не відповідає праву споживача на ефективний засіб правового захисту.

Таким чином, якщо запитуючий суд вважає, що широке тлумачення, яке він передбачає, є недоцільним, то споживач, як FY, повинен мати інший засіб правового захисту, доступний йому або їй для того, щоб положення Директиви 93/13 ефективно гарантувалися.

У цій ситуації принцип ефективності вимагає, щоб дотримання прав, гарантованих Директивою 93/13, забезпечувалося в контексті виконавчого провадження або навіть після його завершення. Якщо виконавче провадження завершилося, в інших наступних провадженнях споживач повинен мати можливість посилатися на несправедливість умов договору, щоб ефективно і в повному обсязі реалізувати свої права, передбачені цією директивою, з метою отримання компенсації за фінансові втрати, спричинені цими умовами.

Рішення Суду справедливості ЄС (П'ята Палата), 11 квітня 2024 року, Gabel Industria Tessile and Canavesi, C-316/22

[Посилання на повний текст рішення](#)

Звернення за попереднім рішенням – Директива 2008/118/ЄС – Стаття 1(2) – Акцизні збори – Електроенергія – Національне законодавство, що встановлює додатковий податок на акцизні збори на електроенергію – Відсутність конкретних цілей – Додатковий податок, визнаний національними судами таким, що суперечить Директиві 2008/118/ЄС – Стягнення кінцевим споживачем надмірно сплаченого податку лише з постачальника – Стаття 288 ДФЄС – Пряма дія – Принцип ефективності

У справі про відшкодування кінцевим споживачам сум, надмірно сплачених у зв'язку з додатковим акцизним збором, що суперечить законодавству ЄС, Суд нагадує про свою прецедентну практику, що тлумачить третій абзац статті 288 ДФЄС та принцип ефективності.

Gabel Industria Tessile та Canavesi – це дві компанії, що діють за італійським законодавством, які підписали контракти з A2A Energia та Energit, відповідно, на постачання електроенергії на їхні виробничі майданчики.

За цими контрактами у 2010 та 2011 роках Gabel Industria Tessile та Canavesi сплатили додатковий податок на акцизний збір на електроенергію, передбачений на той час італійським законодавством.

Вважаючи, що цей додатковий податок суперечить законодавству ЄС, у 2020 році вони подали позов проти своїх постачальників до Tribunale di Como (Окружний суд, Комо, Італія), який є судом, який звернувся із запитом в цій справі, про відшкодування.

Зазначивши, що Corte suprema di cassazione (Верховний касаційний суд, Італія) визнав податок таким, що суперечить Директиві 2008/118⁹, запитуючий суд поставив під сумнів наслідки цієї незаконності для поводження з надмірно сплаченими сумами, враховуючи відсутність горизонтального ефекту директиви, а також застосування принципу ефективності.

У цьому контексті він передав два питання на розгляд Суду для винесення попереднього рішення і запитує, по-перше, чи слід тлумачити третій абзац статті 288 ДФЄС так, щоб виключити незастосування національним судом у спорі між приватними особами положення національного законодавства, яке встановлює податок, що суперечить ясному, точному і безумовному положенню директиви, яка не була транспонована або була транспонована невірно.

По-друге, запитуючий суд поставив питання про те, чи слід тлумачити принцип ефективності як такий, що виключає національне законодавство, яке не дозволяє

⁹ Директива Ради 2008/118/ЄС від 16 грудня 2008 року стосовно загальних умов акцизного збору, що відмінняє Директиву № 92/12/ЄЕС (ОJ 2009 L 9, стор. 12).

кінцевому споживачеві безпосередньо від держави вимагати відшкодування податку, що суперечить чіткому, точному і безумовному положенню директиви, яка не була транспонована або була транспонована невірно, сплачений його постачальнику, тоді як через відсутність горизонтальної прямої дії директиви кінцевий споживач не може посилатися на те, що податок суперечить законодавству ЄС, стосовно цього постачальника, який сам сплатив податок, а отже, отримати відшкодування неправомірно сплачених останньому сум.

Висновки Суду

Що стосується першого питання, Суд насамперед зазначає, що відповідно до третього абзацу статті 288 ДФЄС, директива не може бути використана як така проти приватної особи в національному суді.

В принципі, такий суд у спорі між приватними особами не може ігнорувати положення національного законодавства, яке встановлює непрямий податок, що суперечить ясному, точному і безумовному положенню директиви, яка не була транспонована або була транспонована невірно.

Однак є два винятки з цього принципу.

По-перше, національне законодавство може передбачати інше щодо такого незастосування. Держава-член може надати національним судам повноваження не застосовувати на підставі свого внутрішнього законодавства будь-яке положення національного законодавства, яке суперечить положенню права ЄС, що не має прямої дії. Таким чином, попри відсутність горизонтальної дії директиви, національний суд може дозволити приватній особі посилатися на незаконність податку, який був неправомірно стягнутий з неї постачальником, якщо така можливість передбачена національним законодавством.

По-друге, згідно з практикою Суду, положеннями директиви, які є безумовними та достатньо точними, можуть керуватися приватні особи проти організацій або органів, які підпорядковуються або контролюються державою, або які мають спеціальні повноваження, що виходять за межі тих, які випливають зі звичайних правил, застосованих до відносин між приватними особами. Таким чином, приватна особа може посилатися на те, що непрямий податок суперечить праву ЄС, проти суб'єкта, який відповідає цим характеристикам, що має визначити суд, який звернувся із запитом.

Що стосується другого питання, Суд вважає, що національне законодавство, яке не дозволяє кінцевому споживачеві безпосередньо звертатися до відповідної Держави-члена за відшкодуванням податку, що суперечить ясному, точному і безумовному положенню директиви, яка не була транспонована або була транспонована невірно, порушує принцип ефективності.

Відповідно до принципу ефективності, якщо постачальник, від якого вимагали сплатити незаконні податки, переклав їх безпосередньо на кінцевого споживача, який у підсумку неправомірно поніс цей додатковий економічний тягар, останній повинен

мати можливість отримати відшкодування від постачальника, а якщо таке відшкодування виявиться неможливим або надмірно складним для отримання, він повинен мати можливість направити свою заяву про відшкодування безпосередньо до відповідної Держави-члена.

У цій справі, оскільки кінцевий споживач не може посилатися на невідповідність податку положенням Директиви 2008/118 в контексті позову про відшкодування, поданого проти його постачальника, через відсутність прямої горизонтальної дії цієї директиви, відшкодування цього податку від цього постачальника фактично є юридично неможливим. Однак національне законодавство дозволяє кінцевим споживачам подавати позов про відшкодування сплачених, але не належних до сплати сум лише проти постачальника, без можливості звернутися безпосередньо до відповідної Держави-члена, що, таким чином, порушує принцип ефективності.

II. Конкуренція

1. Позов про відшкодування збитків за втрати, спричинені порушеннями положень конкурентного законодавства

Рішення Суду справедливості ЄС (Велика Палата), 18 квітня 2024 року, Heureka Group (Онлайн-сервіси порівняння цін), C-605/21

[Посилання на повний текст рішення](#)

Звернення за попереднім рішенням – Стаття 102 ДФЄС – Принцип ефективності - Позови про відшкодування збитків відповідно до національного законодавства за порушення положень конкурентного законодавства – Директива 2014/104/ЄС – Пізня транспозиція директиви – Тимчасове застосування – Стаття 10 – Строк позовної давності – Детальні правила для *dies a quo* – Припинення порушення – Знання інформації, необхідності для пред'явлення позову про відшкодування шкоди – Публікація в Офіційному віснику Європейського Союзу короткого викладу рішення Європейської Комісії про порушення правил конкуренції – Обов'язковість рішення Комісії, яке ще не набуло статусу остаточного – Зупинення або переривання перебігу строку позовної давності на час розслідування Комісією або до дати, коли рішення Комісії набуде статусу остаточного

Отримавши звернення про винесення попереднього рішення, Велика Палата Суду справедливості ЄС надає роз'яснення щодо вимог, яким повинні відповідати національні правила про позовну давність, що застосовуються до позовів про відшкодування збитків, поданих до національних судів через порушення конкурентного права ЄС. Це роз'яснення надано в контексті позову про відшкодування збитків, поданого чеським суб'єктом господарювання проти компанії Google LLC за зловживання домінуючим становищем, яке, як стверджується, було вчинено компанією Google та її материнською компанією, Alphabet Inc, в Чеській Республіці.

Рішенням від 27 червня 2017 року¹⁰ Європейська Комісія встановила, що з лютого 2013 року Google порушив статтю 102 ДФЄС зловживаючи своїм домінуючим становищем на 13 національних ринках загальних пошукових послуг, у тому числі в Чеській Республіці, шляхом зменшення трафіку зі сторінок загальних результатів пошуку на конкуруючі сервіси з порівняння покупок і збільшення трафіку на свій власний сервіс з порівняння покупок. Короткий виклад рішення було опубліковано 12 січня 2018 року в Офіційному віснику Європейського Союзу.¹¹

¹⁰ Рішення Комісії C(2017) 4444 остаточне від 27 червня 2017 року щодо провадження за статтею 102 [ДФЄС] та статтею 54 Угоди про формування єдиного економічного простору (Case AT.39740 – Google Search (Shopping)).

¹¹ OJ 2018 C 9, стор. 11.

Google та Alphabet звернулися з позовом проти цього рішення до Загального Суду, який був по суті відхилений.¹² Однак, оскільки апеляція на це рішення Загального Суду все ще перебуває на розгляді в Суді справедливості ЄС, то рішення Комісії ще не набуло статусу остаточного.

У червні 2020 року Heureka Group a.s. («Heureka»), чеська компанія, що працює на ринку послуг з порівняння цін на товари, подала позов до Městský soud v Praze (Міський суд Праги, Чеська Республіка) з вимогою зобов'язати Google виплатити компенсацію за шкоду, заподіяну внаслідок порушення статті 102 ДФЄС, встановленого рішенням Комісії, вчиненого в Чеській Республіці в період з лютого 2013 року по 27 червня 2017 року. На думку Heureka, антиконкурентна поведінка Google призвела до зменшення кількості відвідувань її порталу Heureka.cz.

На свій захист Google стверджував, що право Heureka на компенсацію було, принаймні частково, обмежене строком давності.

У зв'язку з цим Міський суд Праги зазначив, що національні правила, які застосовуються до позову Heureka, передбачають трирічний строк позовної давності, який починає відраховуватися незалежно та окремо для кожного випадку часткового заподіяння шкоди в результаті порушення правил конкуренції з моменту, коли потерпіла сторона дізналася або вважала такою, що дізналася про факт заподіяння їй такої часткової шкоди й про особу сторони, яка зобов'язана виплатити компенсацію за цю шкоду. Однак для того, щоб почався відлік цього строку, потерпілій стороні не обов'язково знати про те, що відповідна поведінка є порушенням конкурентного законодавства або що це порушення припинилося. На додаток, застосовні національні правила не вимагають зупинення або переривання перебігу цього строку на час розслідування Комісією порушення. Перебіг строку позовної давності не може бути зупинений, щонайменше, до закінчення одного року з дати, коли рішення Комісії про порушення набуває статусу остаточного.

З рішення Міського суду Праги слідує, що у цій справі кожен загальний пошук на вебсторінці Google, який призводив до позиціонування та відображення результатів, більш сприятливих для сервісу з порівняння цін Google, встановлював би новий та окремий перебіг строку позовної давності.

Крім того, оскільки Директива 2014/104¹³ була транспонована в чеське законодавство із запізненням, Міський суд Праги зазначає, що порушення, інкриміноване компанії Google, припинилося після закінчення терміну транспозиції цієї директиви, а саме 27 грудня 2016 року, але, вочевидь, до дати набуття чинності транспонованим законодавством 1 вересня 2017 року.

У світлі вищевикладеного, Міський суд Праги направив до Суду низку питань для винесення попереднього рішення з метою по суті з'ясувати, чи виключають стаття 10 Директиви 2014/104 та/або стаття 102 ДФЄС і принцип ефективності національне законодавство про позовну давність, подібне до того, що розглядається в основному

¹² Рішення від 10 листопада 2021 року, Google and Alphabet v Commission (Google Shopping) (T-612/17, EU:T:2021:763).

¹³ Директива 2014/104/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26 листопада 2014 року про деякі правила, що регулюють позови про відшкодування шкоди відповідно до національного законодавства за порушення положень конкурентного законодавства Держав-членів та Європейського Союзу (OJ 2014 L 349, стор. 1).

провадженні за позовами про відшкодування шкоди, пов'язаних з триваючими порушеннями правил конкурентного права ЄС.

Висновки Суду

Для того, щоб відповісти на питання, передані на розгляд для винесення попереднього рішення, Суд, перш за все, розглядає темпоральну застосовність статті 10 Директиви 2014/104, яка визначає мінімальну тривалість строку позовної давності, що застосовується до позовів про відшкодування шкоди через порушення конкурентного законодавства, та саму ранню точку, з якого він може почати перебіг, а також обставини, за яких перебіг строку позовної давності може бути зупинено або перервано.

У зв'язку з цим Суд нагадує, що стаття 10 Директиви 2014/104 є матеріально-правовим положенням, тому, відповідно до статті 22(1) цієї директиви, Держави-члени повинні забезпечити, щоб заходи, які транспонують цю статтю, не мали зворотної дії в часі. Однак після закінчення періоду, передбаченого для транспозиції цієї директиви, а саме 27 грудня 2016 року, національне законодавство має тлумачитися відповідно до будь-якого положення цієї директиви.

У цьому контексті, щоб визначити темпоральну застосовність статті 10 Директиви 2014/104 у цій справі, Суд з'ясовує, чи виникла правова ситуація, про яку йдеться в основному провадженні, до 27 грудня 2016 року, чи вона продовжувала спричиняти наслідки після цього.

З цією метою необхідно з'ясувати, чи вплив 27 грудня 2016 року національний строк позовної давності, застосовний до ситуації, яка є предметом розгляду в основному провадженні. У цьому контексті, однак, необхідно враховувати той факт, що навіть до закінчення строку транспозиції Директиви 2014/104 застосовні національні правила позовної давності повинні були відповідати принципам еквівалентності та ефективності та не можуть цілком підривати всю ефективність статті 102 ДФЄС.

Вся ефективність статті 102 ДФЄС і, зокрема, ефективність викладеної в ній заборони вимагає, щоб національні строки позовної давності, які застосовуються до позовів про відшкодування збитків за порушення цієї статті, не починали відраховуватися до того, як порушення закінчилося і потерпіла сторона не знає або не може розумно очікувати, що знатиме інформацію, необхідну для подання позову про відшкодування шкоди.

Що стосується першої умови, пов'язаної з припиненням порушення, Суд вважає, що з огляду на той факт, що спори про порушення норм конкурентного законодавства, в принципі, характеризуються інформаційною асиметрією на шкоду потерпій стороні, і що такій стороні часто особливо важко встановити наявність та обсяг такого порушення, а також шкоду, завдану цим порушенням, до того, як воно припинилося, вимога про те, що перебіг строку позовної давності не може починатися до припинення відповідного порушення, необхідна для того, щоб потерпіла сторона

могла ефективно реалізувати своє право вимагати повного відшкодування відповідно до статті 102 ДФЄС. Крім того, оскільки потерпілій стороні, як правило, важко надати докази порушення цієї статті за відсутності рішення Комісії або національного органу, який встановив це порушення, правила про позовну давність, які можуть призвести до того, що строк позовної давності спливає задовго до ухвалення такого рішення, надмірно ускладняють реалізацію права потерпілої сторони вимагати повного відшкодування.

Щодо другої умови, яка стосується знання інформації, необхідної для подання позову про відшкодування шкоди, Суд нагадує, що існування порушення конкурентного законодавства, наявність шкоди, причинно-наслідковий зв'язок між цією шкодою та порушенням, а також особа порушника є частиною цієї інформації.

Хоча в даній справі визначення дати, коли Heureka дізналася про цю інформацію, належить до компетенції суду, який звернувся із запитом, Суд, проте, вважає за доцільне зазначити, що, в принципі, момент, коли ця інформація стала відомою, збігається з датою публікації в Офіційному віснику Європейського Союзу короткого викладу рішення Комісії про порушення, незалежно від того, чи набуло це рішення статусу остаточного.

Суд також зазначає, що стаття 102 ДФЄС і принцип ефективності вимагають зупинення або переривання перебігу строку позовної давності на час розслідування, що проводиться Комісією. Однак ця стаття і цей принцип не вимагають, щоб перебіг строку позовної давності продовжував бути зупиненим до моменту, коли рішення Комісії стане остаточним. Потерпіла сторона може для обґрунтування свого позову про відшкодування шкоди посилатися на висновки, викладені в рішенні Комісії, яке не набуло статусу остаточного, якщо це рішення має обов'язкову силу доти, доки його не скасовано.

З огляду на вищевикладене, Суд вважає, що національні правила про позовну давність, такі як ті, що є предметом розгляду в основному провадженні, згідно з якими, по-перше, трирічний строк позовної давності починає перебіг незалежно й окремо для кожного часткового випадку заподіяння шкоди внаслідок порушення статті 102 ДФЄС з моменту, коли потерпіла сторона знає або справедливо очікується, що їй відомо про заподіяння часткової шкоди, а також про особу сторони, яка зобов'язана виплатити компенсацію за цю шкоду, без необхідності припинення порушення й отримання інформації про те, що відповідна поведінка є порушенням правил конкуренції, і, по-друге, що цей строк не може бути зупинений або перерваний під час розслідування Комісією такого порушення, є несумісними зі статтею 102 ДФЄС та принципом ефективності в тому сенсі, що вони практично унеможливають або надмірно ускладнюють реалізацію права вимагати відшкодування шкоди, завданої таким порушенням.

Отже, саме шляхом ігнорування елементів тих правил про позовну давність, які є несумісними зі статтею 102 ДФЄС та принципом ефективності, необхідно з'ясувати, чи спливли на дату закінчення строку транспозиції Директиви 2014/104, а саме 27 грудня 2016 року, строки позовної давності, встановлені національним

законодавством, які застосовувалися до ситуації, що розглядалася в основному провадженні до цієї дати.

У зв'язку з цим, з рішення Комісії про визнання зловживання Google домінуючим становищем очевидно, що це порушення ще не припинилося на дату прийняття цього рішення, а саме 27 червня 2017 року. З цього випливає, що на дату, коли закінчився строк транспозиції Директиви 2014/104, строк позовної давності не тільки не закінчився, але й навіть не розпочався.

Оскільки ситуація, про яку йдеться в основному провадженні, не виникла до закінчення строку транспозиції Директиви 2014/104, стаття 10 цієї Директиви є застосовною *ratione temporis* у цій справі. Однак Суд вважає, що з чіткого формулювання статті 10(2) і (4) цієї директиви випливає, що національні правила про позовну давність, про які йдеться, також несумісні з цим положенням. Зокрема, він зазначає, що стаття 10(4) цієї директиви тепер вимагає, щоб зупинення перебігу строку позовної давності після дій, вжитих антимонопольним органом з метою розслідування або провадження у справі про порушення конкурентного законодавства, до якого відноситься позов про відшкодування шкоди, закінчувалося не раніше, ніж через рік після дати, коли рішення, яким встановлено порушення, набуло статусу остаточного або після того, як провадження було припинено іншим чином. Таким чином, це положення виходить за межі вимог статті 102 ДФЄС та принципу ефективності.

Зрештою, Суд зазначає, що хоча на не транспоновану директиву у спорі між фізичними особами безпосередньо не можна посилатися, проте національний суд, який розглядає такий спір, зобов'язаний тлумачити національне законодавство відповідно до цієї директиви, як тільки спливає строк, встановлений для її транспозиції, не тлумачачи при цьому національне законодавство *contra legem*.

III. Наближення законодавства

1. Торговельна марка Європейського Союзу

Рішення Загального Суду (Восьма Палата), 24 квітня 2024 року, *Kneipp v EUIPO – Patou* («Joyful by nature» – Радісні від природи), T-157/23

[Посилання на рішення, опубліковане у формі витягу](#)

Торговельна марка ЄС – Провадження щодо заперечення – Заявка на словесний знак ЄС «Радісні від природи» – Більш ранній словесний знак ЄС JOY – Відносна підстава для відмови – Шкода репутації – Стаття 8(5) Регламенту (ЄС) 2017/1001 – Докази на підтвердження репутації – Недобросовісне використання розрізняльної здатності або репутації більш раннього знака

Своїм рішенням Загальний Суд відхиляє позов компанії Kneipp GmbH – заявника на торговельну марку, і виносить рішення щодо питання про тягар доказування стосовно репутації знака. Він вважає, що, хоча тягар доказування щодо репутації знака лежить на власнику цього знака, репутація втрачається поступово, і тому саме заявник повинен був довести, що репутація, яка поступово набувалася попереднім знаком протягом багатьох років, раптово зникла протягом останнього року, коли проводилася експертиза.

29 листопада 2019 року заявник подав заявку на реєстрацію торговельної марки ЄС щодо словесного позначення «Joyful by nature» до Європейської агенції інтелектуальної власності (EUIPO).¹⁴

Jean Patou подав повідомлення про заперечення проти реєстрації цього знака, стверджуючи, що існує ймовірність змішування та заподіяння шкоди репутації кількох його попередніх прав, включаючи право на словесний знак ЄС JOY, зареєстрований у 2016 році.

Відділ розгляду заперечень EUIPO підтримав заперечення на підставі статті 8(5) Регламенту 2017/1001, враховуючи репутацію цього більш раннього словесного знака.¹⁵

Після апеляції заявника Апеляційна палата EUIPO частково скасувала рішення Відділу з розгляду заперечень щодо певних послуг. Однак вона відхилила апеляцію

¹⁴ Знак заявлено для позначення, зокрема, товарів і послуг Класів 3, 4, 35 і 44 Ніццької угоди про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків від 15 червня 1957 року, переглянутої та доповненої.

¹⁵ Відповідно до статті 8(5) Регламенту (ЄС) 2017/1001 Європейського Парламенту та Ради від 14 червня 2017 року про торговельну марку Європейського Союзу (ОJ 2017 L 154, стор. 1: «У разі заперечення власником зареєстрованої більш ранньої торговельної марки у розумінні параграфу 2 торговельну марку, на яку подано заявку, не реєструють, якщо вона є ідентичною більш ранній торговельній марці або схожою на неї, незважаючи те, чи товари або послуги, заявка на торговельну марку для яких подано, є ідентичними товарам або послугам, для яких зареєстровано більш ранню торговельну марку, схожими чи несхожими з такими, якщо – у ситуації з торговельною маркою ЄС – торговельна марка має репутацію у Союзі або – у ситуації з більш ранньою національною торговельною маркою – торговельна марка має репутацію у відповідній Державі-члені та якщо використання без належної підстави торговельної марки, на яку подано заявку, приносить несправедливу вигоду від розрізняльних ознак або репутації більш ранньої торговельної марки чи шкодить таким її ознакам або репутації».

щодо інших товарів і послуг, встановивши, зокрема, що Jean Patou продемонстрував, що більш ранній знак має високу репутацію для парфумерії та ароматів.

Саме в цьому контексті заявник подав свій позов, стверджуючи про порушення статті 8(5) Регламенту 2017/1001.

Висновки Суду

У контексті оцінки того, чи має більш ранній знак репутацію, Суд спочатку зазначає, що репутація повинна бути встановлена на дату подання заявки на реєстрацію знака, що заявляється, тобто 29 листопада 2019 року в цій справі.

По-перше, Суд вважає, що докази, надані Jean Patou, свідчать про те, що попередній знак на цю дату мав репутацію на значній частині території Європейського Союзу в тому, що стосується парфумерії та ароматів. Більш ранній знак є широко відомим серед зацікавленої громадськості, попри те що престижні нагороди, отримані парфумами Joy, про які йдеться в цьому доказі, датуються кількома роками раніше, а показники продажів в період з 2013 по 2018 рік знизилися. У будь-якому випадку, Суд вважає, що більш ранній знак користувався високим ступенем репутації в минулому, яка, навіть якщо припустити, зменшилася з роками, все одно збереглася на дату подання заявки на реєстрацію знака, що заявляється; відповідно, певна «вціліла» репутація на цю дату збереглася.

По-друге, Суд виносить рішення щодо тягара доказування стосовно репутації, нагадуючи, що документ, складений за деякий час до або після дати подання заявки на реєстрацію знака, про який йде мова, може містити корисну інформацію з огляду на те, що репутація торговельної марки, як правило, набувається поступово. Він уточнює, що такі ж міркування застосовуються і до втрати такої репутації, яка також, як правило, втрачається поступово. Доказова цінність такого документа, ймовірно, буде різнитися залежно від того, чи охоплює він період, близький до дати подання заявки, чи віддалений від неї. У зв'язку з цим, як вбачається з судової практики, що навіть той факт, що доказ має дату, яка передує даті подання заяви на п'ять років, сам по собі не може позбавити його доказової сили. Крім того, відповідно до судової практики, тягар доказування щодо репутації лежить на власнику більш раннього знака.

У цій справі Апеляційна палата підкреслила, що більшість поданих доказів стосувалися періоду між 2013 та 2017 роками, і що деякі з них датуються 1990, 2000 або 2006 роками, але фактично ці докази містять вказівки на постійні зусилля Jean Patou, спрямовані на збереження своєї частки на ринку у 2018 році. Вона додала, що втрата репутації рідко відбувається одноразово, а скоріше є безперервним процесом протягом тривалого проміжку часу, оскільки репутація зазвичай створюється протягом багатьох років і не може бути просто ввімкнена або вимкнена. Таким чином, на думку Апеляційної палати, саме заявник повинен був довести таку різку втрату репутації за короткий проміжок часу.

Суд вважає, що така оцінка не означає перекладання тягаря доказування та узгоджується з судовою практикою, на яку він посилався. За відсутності конкретних доказів того, що репутація, яку більш ранній знак поступово набував протягом багатьох років, раптово зникла впродовж останнього року, Апеляційна палата мала право зробити висновок, що більш ранній знак на відповідну дату все ще мав репутацію.

Відповідно, Суд продовжує свій аналіз, вирішивши, що Апеляційна палата не припустилася помилки в оцінці, дійшовши висновку, що відповідна громадськість могла б встановити зв'язок між знаками, про які йде мова. Таким чином, встановивши, по-перше, що існує майбутній ризик, який не є гіпотетичним, що заявник недобросовісно скористається репутацією більш раннього знака, і, по-друге, що не було належної причини для використання заявленого знака, Суд відмовляє у задоволенні позову в повному обсязі.

Рішення Загального Суду (Восьма Палата), 17 квітня 2024 року, Insider v EUIPO – Alaj (in Insajderi), T-119/23

[Посилання на повний текст рішення](#)

Торговельна марка ЄС – Провадження щодо заперечення – Заявка на зображувальний знак ЄС in Insajderi – Більш ранній національний словесний знак INSAJDERI та більш ранній національний зображувальний знак в Insajderi Gazetë online – Відносна підстава для відмови – Стаття 8(3) Регламенту (ЄС) 2017/1001 – Обсяг експертизи, що проводиться Апеляційною палатою – Стаття 27(2) Делегованого Регламенту (ЄС) 2018/625 – Неподання доказів – Переклад – Стаття 7 Делегованого Регламенту 2018/625 – Право бути почутим – Стаття 41 Хартії основоположних прав ЄС – Стаття 94(1) Регламенту 2017/1001 – Можливість Апеляційної палати приймати докази, подані до неї вперше – Стаття 27(4) Делегованого Регламенту 2018/625 – Стаття 95(2) Регламенту 2017/1001

Своїм рішенням Загальний Суд скасував рішення Апеляційної ради Європейської агенції інтелектуальної власності (EUIPO)¹⁶ на підставі статті 41(2)(a) Хартії основоположних прав Європейського Союзу («Хартія») на тій підставі, що заявник не був заслуханий з питань, порушених Апеляційною палатою за власною ініціативою, що негативно вплинуло на нього.

Пан Florim Alaj подав до EUIPO заявку на реєстрацію зображувального знака «in Insajderi» для послуг, пов'язаних з наданням інформації, новин та коментарів у сфері поточних подій через Інтернет.¹⁷ Insider LLC, заявник, подав повідомлення про заперечення проти цієї реєстрації¹⁸ на підставі двох більш ранніх знаків, зареєстрованих у Косово. Відділ розгляду заперечень підтримав це заперечення.

Проте, Апеляційна палата скасувала рішення Відділу та відхилила заперечення на тій підставі, що заявник не довів існування більш ранніх знаків, що заявляються, та своє право власності на них. Вона зазначила, серед іншого, відсутність оригіналів свідоцтв про реєстрацію більш ранніх знаків і встановила, що засвідчені переклади, надані заявником як докази, є неофіційними перекладами, в яких не видно оригінального тексту, що унеможлиблює перевірку того, чи згадується основна інформація в оригінальному свідоцтві.

Висновки Суду

¹⁶ Рішення П'ятої Апеляційної Палати Європейської агенції інтелектуальної власності (EUIPO) від 5 грудня 2022 року (Справа R 1152/2022-5).

¹⁷ Це були послуги, що підпадають під дію Класу 41 у розумінні Ніццької угоди про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків від 15 червня 1957 року, переглянутої та доповненої.

¹⁸ На підставі статті 8(3) Регламенту (ЄС) 2017/1001 Європейського Парламенту та Ради від 14 червня 2017 року про торговельну марку Європейського Союзу (OJ 2017 L 154, стор. 1).

Попередньо Суд нагадує, що обов'язок зазначати мотиви, викладений у другому реченні статті 94(1) Регламенту 2017/1001, є конкретним застосуванням загального принципу захисту прав сторони захисту, закріпленого у статті 41(2)(а) Хартії. Усі акти ЄС повинні поважати основоположні права, визнані Хартією, і ця повага є умовою їхньої законності, яку Суди ЄС повинні перевіряти в рамках повної системи засобів правового захисту. Що стосується, зокрема, права бути почутим у всіх провадженнях, то воно гарантує кожній особі можливість ефективно висловити свої погляди під час адміністративної процедури й до прийняття рішення щодо цієї особи, яке може негативно вплинути на її інтереси. Це право поширюється на весь фактичний і правовий матеріал, який лежить в основі рішення, але не на остаточну позицію, яку орган влади має намір прийняти. Таким чином, EUIPO зобов'язане у справах, що розглядаються його відомствами, надавати сторонам можливість висловити свою думку з усіх питань, які є основою для прийняття рішень цими відомствами.

У справі, що розглядається, Суд вважає, що той факт, що Апеляційна палата з власної ініціативи порушила питання про відсутність оригіналів свідоцтв на більш ранні знаки та висловила сумніви щодо автентичності їхніх перекладів, не заслухавши заявника з цього питання, є процесуальним порушенням. Однак порушення права на захист може бути визнано наявним лише за умови, що неврахування думки зацікавленої сторони мало конкретний вплив на її здатність захищати себе. При цьому від заявника не можна вимагати довести, що оскаржуване рішення було б іншим за змістом, якби не було виявлено порушення, а лише те, що така можливість не може бути повністю виключена, оскільки він мав би кращу можливість захистити себе, якби не було процесуальної помилки.

Саме у світлі цих міркувань Суд доходить висновку, що у цій справі не можна повністю виключити, що результат провадження був би іншим, якби не було допущено процесуальних порушень. Якби Апеляційна палата надала заявнику можливість ефективно висловити свою позицію щодо відсутності оригіналів свідоцтв на більш ранні знаки, останній мав би змогу надати їх, що дало б змогу Апеляційній палаті дослідити їх та встановити автентичність перекладів. Таким чином, рішення Апеляційної палати було прийнято з порушенням права бути почутим, гарантованого статтею 41(2)(а) Хартії.

2. Промислові зразки Європейського Союзу

Рішення Загального Суду (Сьома Палата), 10 квітня 2024 року, M&T 1997 v EUIPO – VDS Czymr Kowalik (Дверні та віконні ручки), T-654/22

[Посилання на повний текст рішення](#)

Промисловий зразок – Провадження щодо недійсності – Зареєстрований промисловий зразок дверних та віконних ручок – Попередній зразок – Підстава недійсності – Індивідуальний характер – Стаття 25(1)(b) та стаття 6 Регламенту (ЄС) № 6/2002

У контексті анулювання рішення Апеляційної Палати Європейської агенції інтелектуальної власності (EUIPO)¹⁹ Загальний Суд у своєму рішенні підкреслив, що принцип загального враження, яке справляє зразок на поінформованого користувача, повинен визначатися з урахуванням способу використання відповідного продукту та впливу його видимих ознак на легкість використання.

17 листопада 2012 року попередник за законом M&T 1997, a.s., заявник, подав до EUIPO заяву на реєстрацію промислового зразка дверних та віконних ручок.²⁰

23 жовтня 2020 року компанія VDS Czymr Kowalik sp.k. подала заяву про визнання зразка недійсним на підставі того, що він не мав індивідуального характеру.²¹

Відділ анулювання задовольнив цю заяву з тих підстав, що оспорюваний зразок не мав індивідуального характеру.

Згодом Апеляційна палата задовольнила апеляцію з тієї ж підстави, оскільки зразок не створював іншого загального враження для поінформованого користувача порівняно з попереднім зразком.

Висновки Суду

На самому початку Суд справедливості ЄС зазначив, що загальне враження, яке справляє промисловий зразок на поінформованого користувача має визначатися у світлі того, як цей продукт зазвичай використовується, беручи до уваги той факт, що увага поінформованого користувача більше зосереджена на найбільш видимих і найважливіших елементах при використанні цього продукту. Отже, важливість видимих характеристик продукту оцінюється на основі їхнього впливу не лише на його зовнішній вигляд, але й на легкість використання. Крім того, якщо дизайнер користується високим ступенем свободи в розробці зразка, це посилює висновок про те, що зразки, які не мають суттєвих відмінностей, створюють однакове загальне

¹⁹ Рішення Третьої Апеляційної палати Європейської агенції інтелектуальної власності (EUIPO) від 29 серпня 2022 року (справа R 29/2022-3).

²⁰ Зразок було зареєстровано для товарів Класу 08-06 Локарнської угоди від 08 жовтня 1968 року, що встановлює міжнародну класифікацію промислових зразків, зі змінами.

²¹ У розумінні статті 25 (1) (b) Регламенту Ради (ЄС) № 6/2002 від 12 грудня 2001 року про промислові зразки Співтовариства (OJ 2002 L 3, стор. 1)

враження на поінформованого користувача і відповідно оспорюваний промисловий зразок не має індивідуального характеру. Так само навпаки, якщо дизайнер має низький ступінь свободи, це підкріплює висновок, що достатньо виражені відмінності між зразками справляють різне загальне враження на поінформованого користувача, а тому оспорюваний зразок має індивідуальний характер.

Щодо зразків, про які йдеться у цій справі, Суд зауважив, що коли поінформований користувач підходить до дверної ручки з метою її звичайного використання, цей користувач бачить її зверху. Відповідно, найбільш видимими елементами ручки є ті, що звернені назовні, а саме: передня, бічна та верхня частини. Відмінності на задній частині ручки, а саме вигин країв і форма шийки, також будуть помітні поінформованому користувачеві і не залишаться поза його увагою, тим більше, що закруглений вигин країв оскаржуваного промислового зразка супроводжується більш тонким і гладким зовнішнім виглядом, та буде легко помічений поінформованим користувачем. Крім того, закруглені та більш тонкі форми країв оскаржуваного промислового зразка становлять його відмінність від попереднього зразка та будуть сприйматися поінформованим користувачем як такі, що впливають на маніпуляції з ручкою, а отже, є важливими елементами щодо загального враження оспорюваного промислового зразка. Всі ці аспекти впливають на зручність використання ручки, оскільки вони співвідносяться з її частинами, які безпосередньо контактують з рукою поінформованого користувача.

У світлі зазначених елементів, а також високого рівня уваги поінформованого користувача у цій справі, Суд справедливості ЄС вважає, що відмінності в кутах нахилу рукоятки та шийки не були ані граничними, ані незначними варіаціями одного і того ж дизайну. Більш округла форма, як правило, призводить до пом'якшення ліній шийки та рукоятки, що має значний вплив як на загальний зовнішній вигляд, так і на зручність використання дверної ручки, завдяки чому це є елементом, який привертає увагу поінформованого користувача.

Отже, незважаючи на високий ступінь свободи дизайнера, Суд справедливості ЄС виснував, що такі відмінності є достатньо суттєвими, щоб промислові зразки, про які йде мова, справили інше загальне враження.

Огляд практики Суду справедливості Європейського Союзу. Рішення за квітень 2024 року. Відп. за вип.: Перший заступник керівника Апарату Верховного Суду, д-р юрид. наук Р. Ш. Бабанли. Опрацювання та переклад рішень: Д. П. Мордас, Д. О. Мудрак, Т. В. Простибоженко, А. А. Петренко, О. Ю. Тарасенко. Київ, 2024. – 22 с.

Застереження:

1. Огляд практики Суду справедливості Європейського Союзу підготовлено на матеріалах Бюлетенів Суду справедливості Європейського Союзу, розміщених на вебсайті:

https://curia.europa.eu/jcms/jcms/p1_3471594/en/

2. Переклад описів рішень є неофіційним та має на меті надати можливість загального ознайомлення із підходом Суду справедливості Європейського Союзу до вирішення правових проблем. Для повного розуміння суті висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним на вебресурсі Суду справедливості Європейського Союзу https://curia.europa.eu/jcms/jcms/p1_3471594/en/

3. Інформація має суто допоміжний та довідковий характер і не має на меті висвітлити суть усієї проблематики, яка вирішується відповідними судовими рішеннями.

Стежте за нами онлайн

 fb.com/supremecourt.ua

 t.me/supremecourtua

 [@supremecourt_ua](https://www.instagram.com/supremecourt_ua)

 so.supreme.court.gov.ua